

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 25 жовтня 2024 р.

**Харків
2024**

УДК 316.05

Л 93

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 8 від 25.10.2024 р.)

Головні редактори:

Панченко С. В., доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В. П., доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В. О., д-р філос. наук, професор

Вельш Вольфганг, габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О., канд. техн. наук, доцент

Коростельов Є. М., канд. техн. наук, доцент

Лях В. В., д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В., д-р філос. наук, професор

Панченко В. В., канд. техн. наук, доцент

Соломніков І. В., канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В., канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XII Міжнар. наук.- практ. конф. 25 жовтня 2024 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. — Харків: УкрДУЗТ, 2024. — 217 с.

УДК 316.05

ДЕЯКІ МІЖНАРОДНІ ПРАВИЛА ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ У ЗВ'ЯЗКУ З ВОЄННИМ СТАНОМ В УКРАЇНІ

Як відомо, особисті права і свободи людини – правові можливості для фізичного, духовного та інтелектуального існування людини як особистості. Автор впевнений, що сама по собі конструкція цього інституту не може повною мірою бути забезпечена через різні причини. Їх гарантування, забезпечення та захист є основною метою будь-якої держави.

Міжнародне право, наприкладі Європейської конвенції з прав людини, до якої Україна приєдналася 17.07.1997 року, закріплює права і засоби захисту прав і свобод, але разом із тим встановлює для держави, яка її підписала, можливість відступу від забезпечення таких прав.

Так, під час війни або іншої суспільної небезпеки, яка загрожує життю нації, будь-яка Висока Договірنا Сторона може вживати заходів, що відступають від її зобов'язань за Конвенцією, виключно в тих межах, яких вимагає гострота становища, і за умови, що такі заходи не суперечать іншим її зобов'язанням згідно з міжнародним правом.

У частині другій ст. 29 Загальної декларації прав людини, прийнятої і проголошеної резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року, зазначено, що за здійсненням своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законодавством виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших і забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві.

Випадки, що свідчать про необхідність здійснення таких обмежень: 1) надзвичайна ситуація має бути реальною і неминучою – оголошення надзвичайного стану у превентивному порядку є незаконним; 2) надзвичайна ситуація має бути таких масштабів, які стосуються нації чи суспільства в цілому, а не окремої її частини; 3) загроза має стосуватися самого існування нації, що розуміють як загрозу фізичній цілісності населення, територіальній цілісності або нормальному функціонуванню органів держави; 4) криза чи небезпека повинні мати винятковий характер у тому сенсі, що звичайні заходи або обмеження, допущені міжнародним договором для підтримки громадської безпеки, здоров'ю і порядку, є явно недостатніми.

Ухвалюючи рішення про введення надзвичайного стану, держава має використовувати його як останній засіб урегулювання ситуації, що склалася.

До речі, не може бути підставою для відступу гарантування права на життя, крім випадків смерті внаслідок правомірних воєнних дій, гарантії від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання, від рабства або в підневільного стану та забезпечення гарантії, жодне покарання без закону.

Українська держава вже повідомляла Генерального секретаря Ради Європи про відступ від своїх зобов'язань у сфері забезпечення прав і свобод людини у 2015 і 2018 роках.

Зобов'язання інформування Генерального секретаря Ради Європи про вжиті нею заходи й причини їх вжиття обумовлено Конвенцією з прав людини, як і припинення застосування таких засобів.

Зараз відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (Указ затверджено № 2102-IX від 24.02.2022 р. у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово) на період дії цього стану обмежено конституційні права і свободи людини й громадянина, передбачені статтями 30-34, 38, 39, 41-44, 53 Конституції України, а також введено тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб у межах та обсязі, необхідних для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, передбачених ч. 1 ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

***КОМПАНИЄЦЬ В. В.**, д-р екон. наук, професор,
МАКАСЄЄВ О. В., аспірант,
Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»,
м. Харків, Україна*

ЛЮДСЬКИЙ ФАКТОР У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Оцінювання функціонування національної соціально-економічної системи (СЕС), якість її розвитку нерозривно пов'язані з такими характеристиками, як конкурентоспроможність та економічна безпека.

Зазначимо, що Україна в рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності посідала у 2007 році 69 місце, у 2015 році – 76, а у 2020 році – 85 [1,

Наукове видання

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

25 жовтня 2024 р.

Відповідальність за редагування та достовірність інформації несуть автори робіт.

Відповідальний за випуск Толстов І. В.

Підписано до друку 25.10.2024 р.
Умовн. друк. арк. 13,5. Тираж . Замовлення № .

Художнє оформлення Л.І. Мачулін

Свідоцтво про держреєстрацію: сер. ХК №125 від 24.11.2004

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейсбаха, 7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.